LYCKA FÖR GRISAR

Tänk att plötsligt få sällskap av flera hundra grisar i skogen!
Här i ollonskogen bökade ollonsvinen. På natten hade de sin egen lycka – Trinta lycka.

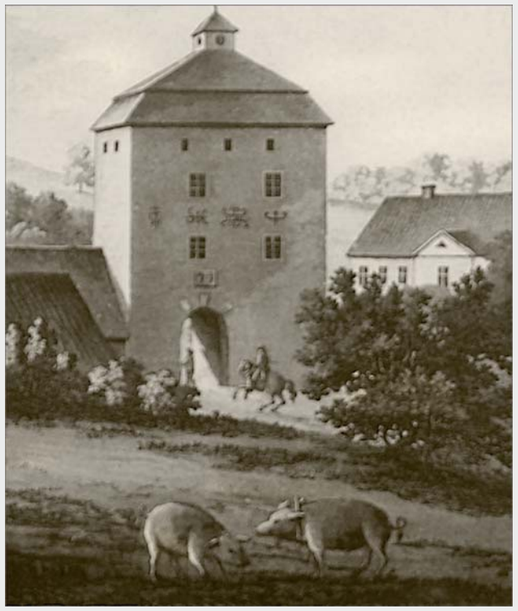

Ollonsvin framför Hovdala porttorn.
Detalj ur Thersners-Akrells litografi 1818-1821.

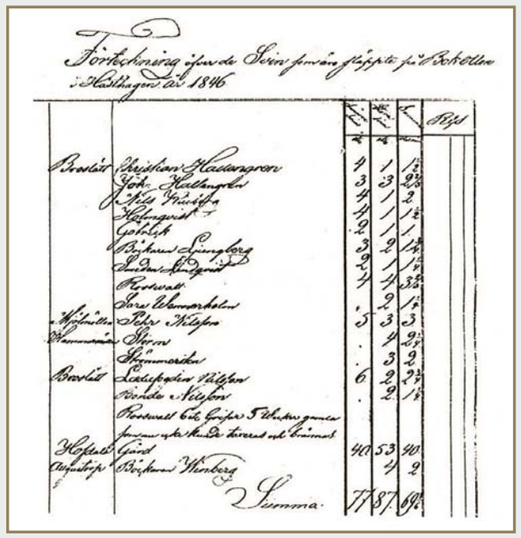

I gårdsarkivets förteckning kan man läsa att år 1846 släppte Hovdala gård 40 smärre och 53 stora svin.
Tillsammans med Broslätts grisar blev det 164 stycken.

Förr hade de flesta familjer hushållsgris. Man fick värdefullt kött och flott på bordet, annars åt man oftast potatis och bröd. Familjens rester, rens och spillvatten sparades åt grisen. Det hände att även kospillning torkades till grisfoder.
Under hösten drevs svinen ut i skogen för att äta näringsrika bok- och ekollon och bli feta lagom till julslakten.
Under ollonår, som är särskilt rika på ollon, kunde svinen i södra Skåne drivas flera mil för att nå de riktigt stora bokskogarna.

Man betalade ollonskatt för betet så det var viktigt att fylla sin kvot, med egna och kanske grannars svin. Innan de släpptes ut olloninventerades skogen. Före 1658 betalades skatt endast ollonår, därefter varje år.
Här i Hovdalaskogen strövade ollonsvinen omkring i skogen tillsammans med en vaktpojke. På kvällen motades de in i inhägnaden Trinta lycka.
Svinens bökande var välgörande för skogen. Jorden blev bearbetad så att nya träd kunde slå rot.

På backkrönet sydväst om Trinta lycka ser du gravröse från bronsåldern.

Vet du att...
...grisen var så värdefull att skogen värderades efter hur många grisar den kunde föda. Hovdalas bondby Lörup hade ollonskog för 150 svin.

Trinta = trind, rund Lycka = inhägnad mindre åker eller äng

Foto: Olavi Olson

Nutty pigs

Historically most families had a domestic pig. It brought valuable meat and dripping to the table, instead of just potatoes and bread.
Any leftovers and waste water was saved for the pig. Sometimes even cow dung was dried for pig food. In the autumn the pigs were turned out into the woodland to eat nutrient rich beech mast and acorns, to be fattened up ready for Christmas.
In a good mast year the pigs could be driven many miles to the large beech woodlands.
A pannage tax was paid, so it was important to fill your quota, with your own and maybe even your neighbour's pigs. The mast was counted before the animals were let out.
Here in Hovdala woodland the pannage pigs had a boy who watched over them. In the evening they were rounded up into a small, round enclosure (Trinta = round, lycka = enclosure).
In 1846 Hovdala farm let out 40 small and 53 large pigs. In total with the Broslätt pigs there were 164 individuals.
The pigs worked the soil which helped new trees to regenerate.

Eichel Schweine

Hier im Hovdalawald suchten früher im Herbst Schweine Bucheckern und Eicheln.
Im Jahr 1846 waren es 164 Schweine, davon 103 vom Gut Hovdala gård. Ein Hirtenjunge passte auf sie auf und trieb sie abends in einen runden Pferch, Trinta lycka.
Die meisten Familien hatten ein Schwein, das ihnen wertvolles Fleisch und Schmalz gab. Sonst aß man meist nur Kartoffeln und Brot. Es bekam Essensreste und Abwasser, sogar getrocknete Kuhfladen.
In guten Bucheckernjahren wurden die Schweine aus der Ebene bis in die großen Buchenwälder getrieben, um für die Weihnachtsschlacht gemästet zu werden.
Es war wichtig, seine Quote einzuhalten, denn man bezahlte Eckernsteuern für die Weide - vor 1856 nur in Jahren mit vielen Eckern, danach jedes Jahr.
Die Schweine waren gut für den Wald:
Sie lockerten die Erde so auf, dass neue Bäume Wurzeln schlagen konnten.
Auf dem Hügelkamm südwestlich von Trinta lycka sehen Sie einen Grabhügel aus der Bronzezeit.

Hässleholms kommun

Lokala Naturvårdssatsningen

Text: Cia Larsson